III. Надворешно-трговски и девизни движења во Република Македонија

Основни индикатори за надворешно-трговските и девизните движења

	месец	Износ (милиони УСД)	Месечни промени во %	I-X. 2003 (милиони УСД)	Промени во %
					во однос на ист период од претходната година
Надворешно-трговска размена	X.2003	335,5	11,9	2.950,8	18,2
Извоз	X.2003	124,6	6,1	1.105,1	20,9
Увоз	X.2003	210,9	15,7	1.845,7	16,7
Салдо	X.2003	-86,3	33,1	-740,6	10,9
					во однос на крајот од претходната година
Надворешен долг на РМ	X.2003	1.691,0	3,0	-	11,4
Девизен курс на девизен пазар (денари за единица странска валута)	X.2003				
МКД / УСД		52,18	-2,6		-16,0
МКД / ЕВРО		61,24	0,1		0,4

Извор: Државен Завод за статистика на Република Македонија и Народна банка на Република Македонија.

3.1. Надворешно-трговска размена[6]

Во октомври 2003 година, стоковната размена со странство повисока за 11,9% на месечна основа...

Во октомври 2003 година, стоковната размена на Република Македонија со странство забележа месечен пораст од 11,9% и изнесуваше 335,5 милиони САД долари. Притоа, извозот се зголеми за 6,0% во однос на претходниот месец достигнувајќи 124,6 милиони САД долари, додека увозот се зголеми за 15,7% и изнесуваше 210,9 милиони САД долари. Во услови на подинамичен пораст на увозот, трговскиот дефицит на месечна основа се продлабочи за 33,4% и изнесуваше 86,3 милиони САД долари, а покриеноста на увозот со извоз се сведе на 59,1%. Во октомври, на страната на извозот[7], месечен пораст е регистриран кај следниве позначајни извозни категории на производи: железо и челик (15,2%) и минерални горива (33,0%), кои учествуваат со 27,9% во вкупниот извоз. Зголемувањето на увозот се должи на порастот на привремениот увоз на текстил за доработка (23,6%), увозот на минерални горива (11,4%), увозот на котли и други погонски машини и мотори (35,4%), увозот на електромотори и апарати (27,1%).

...при подинамичен увоз на стоки од странство

На годишно споредбено ниво, надворешно-трговска размена во октомври 2003 година оствари пораст од 17,7%. Притоа, извозот и узвозот остварија пораст од 24,0% и 14,2%, соодветно, а трговскиот дефицит беше повисок за 2,6%.

Графикон 21
Извоз, увоз и салдо на надворешно-трговската размена
(во милиони САД долари)

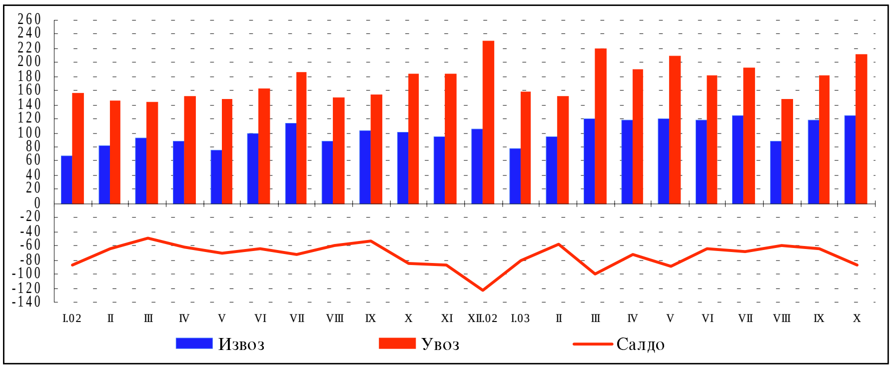

Кумулативен пораст на надворешно-трговската размена од 18,2% во периодот јануари-октомври 2003 година

Надворешно-трговската размена во периодот јануари-октомври 2003 година оствари кумулативен пораст од 18,2% и изнесуваше 2.951,0 милион САД долари. Притоа, извозот се зголеми за 20,9% и достигна 1.105,3 милиони САД долари, додека увозот оствари пораст од 16,7%, достигнувајќи 1.845,7 милиони САД долари. Од аспект на извозот, најзначаен пораст забележаа категориите: облека и текстил (21,9%), железо и челик (63,0%) и минерални горива (за 3 пати). Кај увозот, забележителен пораст остварија увозот на текстил за доработка (25,9%), привремениот увоз на железо и челик за доработка (36,2%), минерални горива (35,3%). Високиот увоз на котли и други погонски машини и мотори (11,9%), како и на електромотори и апарати (52,2%), укажува на подобрена увозна структура, односно повисоко учество на капиталните добра во вкупниот увоз во анализираниот период, како предуслов за зголемување на производството и на извозниот

[6] Претходни податоци на Државниот завод за статистика на Република Македонија. Извозот на стоки е прикажан на ф.о.б. основа, додека увозот на стоки е прикажан на ц.и.ф. основа.
[7] Според класификацијата на производи по тарифни броеви.

потенцијал. Покриеноста на увозот со извоз во анализираниот период од 2003 година изнесуваше 59,9%, што претставува подобрување за 2,1 процентен поен во однос на истиот период од претходната година.

Подинамичен пораст на извозот во однос на увозот во трговската размена со Европската Унија

Во периодот јануари-октомври 2003 година, со Европската Унија, како доминантен надворешно-трговски партнер на Република Македонија, беа реализирани 55,4% од вкупниот извоз и 43,8% од увозот. Пласманот на стоки во оваа интеграција оствари подинамичен пораст (32,2%) во однос на увозот (11,8%), а покриеноста на увозот со извоз се зголеми за 11,1 процентен поен во однос на истиот период минатата година, достигнувајќи 75,7%. Во анализираниот период, републиките од поранешна СФРЈ учествуваат со 28,4% во македонскиот извоз и со 18,5% во увозот. Притоа, пласманот кон оваа групација на земји е зголемен за 9,6%, додека увозот е повисок за 10,0% во споредба со истиот период од минатата година, а остварената стапка на покриеност на увозот со извоз од 92,1% е речиси непроменета споредено со истиот период од претходната година. Стоковната размена со земјите од Централна и Источна Европа[8] забележа неповолна структурна промена поради поголемиот пораст на увозот (32,2%) во однос на извозот (10,1%), при што покриеноста на увозот со извоз регистрираше намалување од 2,6 процентни поени и се сведе на 13,0%.

Графикон 22
Стоковна размена на Република Македонија според групации на земји, I-X.2003 година

Извоз

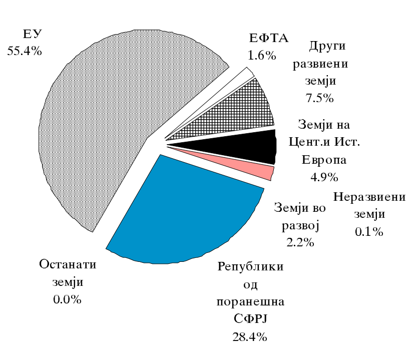

Увоз

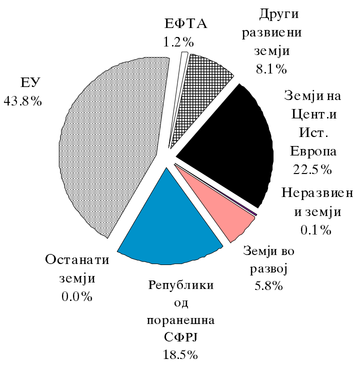

Набљудувано по земји, најзначајни трговски партнери на Република Македонија во периодот јануари-октомври 2003 година се Германија, Грција и Србија и Црна Гора, кои учествуваа со 42,9% во вкупната размена со странство. Во анализираниот период највисок пораст на извозот е регистриран во размената со Грција (57,7%), чие кумулативно учество во вкупниот извоз достигна 13,4%. Истовремено, пораст на извозот беше регистриран и во размената со Германија (18,2%), Србија и Црна Гора (9,5%), чии учества во вкупниот извоз изнесуваат 20,7% и 20,3%, соодветно. Од аспект на увозот, зголемување е регистрирано во размената со Грција (28,8%), Германија (8,3%), Србија и Црна Гора (18,5%), Русија (67,4%) и Бугарија (10,9%) чие вкупно учество во македонскиот увоз достигна 49,9%. Позитивно салдо во размената со трите најголеми надворешно-трговски партнери е остварено единствено со Србија и Црна Гора (126,4%), но при намалена покриеност на увозот со извоз во однос на истиот период од минатата година (за 10,6 процентни поени). Подобрување на покриеноста на увозот со извоз беше

[8] Во оваа групација на земји влегуваат и поранешните Советски републики.

регистрирано во размената со Германија (за 8,0 процентни поени) и Грција (за 10,8 процентни поени), кои изнесуваа 96,1% и 58,8%, соодветно.